

Riótól Rióig. Vendégünk Csóka Péter

Az Erdők Nemzetközi Éve alkalmából az Országos Erdészeti Egyesület Közönségkapcsolatok Szakosztálya előadássorozatot kezdeményezett. Ennek negyedik alkalmára – együttműködésben az Erdők a Közjóért, az Erdőrendezési Szakosztállyal, valamint a Szeniorok Tanácsával – került sor a Budapesti Erdészeti Információs Központban.

Az előadó *Csóka Péter*, a FAO Erdészeti Kapcsolatok osztályának vezetője, aki korábban az Állami Erdészeti Szolgálat főigazgatója, majd az FVM Természeti Erőforrások Főosztályának vezetője volt. Ezt követően az ENSZ New York-i székhelyén, az Erdészeti Fórum Titkárságán töltött be felelős pozíciót, majd onnan került jelenlegi beosztásába.

Az előadó bevezetőjében emlékezett az ENSZ 1992-ben Rio de Janeiróban megrendezett Környezet és Fejlődés Világkonferenciájára (Föld csúcs), ahol megszületett a Biológiai Sokféleség Egyezmény, az Éghajlatváltozási Keretegyezmény, valamint elfogadták a sivatagosodás elleni küzdelemmel foglalkozó nemzetközi megállapodás kidolgozásának szükségességét. Ezek közös alapelveit a „Riói Nyilatkozatban” rögzítették.

A fenntartható és tartamos erdőgazdálkodás alapelveiről nem született megállapodás, csupán szándéknyilatkozatot írtak alá a résztvevők. Kinyilvánították, hogy az erdővagyonnal, az erdőterülettel fenntartható módon kell gazdálkodni.

Ahogy *Csóka Péter* fogalmazott, „a szakmát nem töltötte el boldogság”, hogy nem született megállapodás. A folyamat lassan haladt előre, az ENSZ Fenntartható Fejlődés Bizottsága 1995-ben létrehozta az Erdészeti Panelt. 1997-ben pedig létrejött a Nemzetközi Erdészeti Fórum. Ezen több mint 270 ja-

Csóka Péter osztályvezető, FAO

vaslatot regisztráltak, de számos nyitott ügy maradt továbbra is.

A legfőbb kérdés pedig változatlanul: Hogyan tovább? Milyen intézményi feltételekkel, milyen jogszabályi háttérrel és finanszírozással születessen a megállapodás? A feladat megoldásához sok nemzetközi áttekintéssel és tapasztalatokkal rendelkező szakember kell.

A résztvevő 192 országból verbuválódott szakemberek nemzetközi közösségében számos kérdésben volt tanácsatlanság. Végül a hajnalig tartó megbeszélésen és vitán megszületett a döntés, önálló erdőszeti fórum kell. Így született meg az ENSZ Erdészeti Fórum, a fenntartható erdőgazdálkodás jegyében. A feladat konkrét volt, 2005-ig kidolgozni egy erdőszeti egyezményt, a finanszírozási kérdésekkel együtt.

2005 a kétségek éve volt a nemzetközi erdőszetpolitika történetében, ugyanis nem született meg az egyezmény. Azt a megállapítást fogadták el, hogy a finanszírozáshoz globális pénzalap létre-

hozása szükségeltetik. A miniszteri értekezlet sem tudott zárónyilatkozatot elfogadni. Nem sok vigaszt jelent, de meg kell jegyezni, hogy más fórumok – például a Fenntartható Fejlődés Fóruma – sem tudtak megegyezésre jutni.

Egyetlen kézzel fogható eredmény, hogy a fórum 2006. évi folytatásáról döntöttek. Ezen napirendre került a fórum feladatainak bővítése és négy globális erdőszeti cél megfogalmazása.

2007 végre a siker éve volt: az ENSZ közgyűlés elfogadta, hogy létre kell hozni egy erdőszeti megállapodást. Az emlékezetes Bali Klímakonferencián akciótervet fogadtak el. Ez egy olyan megállapodás, amelyik nem rendelkezik joghatással, csupán önkéntes kötelezettségvállalással jár. Az egyes aláíró országokat semmi nem akadályozza meg a cselekvésükben. A legfontosabb a meglévő politikai szándék. A megállapodásnak ez volt az egyik legfontosabb célja, hogy erősítse a politikai elkötelezettséget, valamint az erdők hozzájárulásának növelése a millenniumi célokhoz.

A globális erdőszeti célok:

- az erdővagyon-csökkenés megállítása és visszafordítása,
- az erdők gazdasági szerepének növekedése a megélhetés terén,
- a védett erdők, természetvédelmi területek fenntartása,
- a támogatáscsökkentés megállítása.

Az előadó leszögezte, az erdőterület elsősorban a földhasználat jövedelmezőségi viszonyai miatt csökken, nem az illegális fakitermelés miatt.

A megállapodás 25 nemzeti és 19 nemzetközi célt tartalmaz. Többek között a nemzeti erdőprogramok elkészítését, az irányítás és a jogérvényesítés rögzítését, a nemzetközi kereskedelem szabályozását, a finanszírozást, az

együttműködés és az érdekcsoportok leírását, a tudomány és kutatás szerepének megfogalmazását, a kritériumrendszert és a mérést.

Melyek a legnagyobb kihívások?

Az erdő (és az esetenkénti túl-) használata létkérdés. Ugyanakkor az erdő hasznai és javai nem minden esetben mérhetőek (piaci hiba) és nem mind ismertek. A gyógyszeripar például körülbelül 5 milliárd dollárt profitál az erdőkből.

Ezzel együtt a fenntartható erdőgazdálkodás támogatást igényel. Például a legégetőbb problémákra jut a legkevesebb figyelem, többek között a kis szigetekre, Afrikára.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a támogatásoknak is piacuk van. Fontos akadály az interdiszciplináris gondolkodás hiánya, amelyet jól szemléltet a pálmaolaj-termelés. Borneó szigetén az erdők egy része eltűnt az olajpálma-ültetvények miatt, holott ez így nagyobb kárt okoz, mint a realizált haszon.

Mit hozhat a jövő évi riói csúcs?

A tanácskozás fő témája a zöld gazdaság szerepe a fenntartható fejlődésben. Az előadó emlékeztetett, hogy ez egy tipikusan európai fogalom, hisz' egy né-

met szerző már 300 évvel ezelőtt leírta. Fel kell hívni a figyelmet, hogy az erdészet a legzöldebb gazdaság, a fenntartható erdőgazdálkodás.

Az Erdők Nemzetközi Éve hozadéka

2006-ban Horvátország kezdeményezte az ENSZ-ben az Erdők Nemzetközi Éve gondolatát, az ő érdemük, hogy sikerült keresztülvinni a bürokratikus útvesztőkön és az ellenérdekeltekkel szemben. Főként a fejlett világ fogadta kétkedésel és ellenérzésekkel az ötletet.

A Biodiverzitás Éve után jó alkalom a figyelem felhívása az erdőkre. *Csóka Péter* emlékeztetett, hogy a Biodiverzitás Éve elnyerte a legjobban menedzselte program címet.

Az év 12 hónapjára 25 témát osztottak el a szervezők. Áprilisban például az erdők és az egészség volt a középpontban, de szerepel az erdők és megélhetés, a fa újrafelfedezése, mint kulcs a fenntartható fejlődéshez. Németországban az erdő és a zöldgazdaság témáját tárgyalják, a Bonni Erdészeti Napok alkalmával kiállítás rendeznek az erdei termékekből.

Az Erdők Nemzetközi Éve kommunikációs eszköztárát felvillantva: a megfo-

galmazott üzenetek, a kapcsolatépítés, filmek, poszterek, fotók, logó, kiadványok.

Az Erdők Nemzetközi Éve szlogenje: Ünnepejlük az erdőt minden nap!

A világon az év 45 napja jeles napként kapcsolódik az erdőhöz.

A FAO szakmai lapja, az *Unasylya* ez évi első száma (amint arról korábban beszámoltunk) erről szól. Bemutat például egy Fülöp szigetekre sokezes esküvőt, ahol minden pár elültetett egy fát. Mással az erdőben koncertet, színházi előadást rendeznek. Rómában a Föld Napja alkalmából heavy metal koncert lesz.

A szervezők együttműködést valósítanak meg a globális ipar és közlekedés szereplőivel is. New Yorkban nagyszabású zárórendezvény lesz.

Erdészeti világnap

Az Erdők Nemzetközi Napja 1971 óta március 21-én van. (Ez valószínűleg azért nem nyerhetett hazánkban létjogosultságot, mert az előző rendszer egyik legfontosabb állami ünnepe kötődött ugyanehhez a dátumhoz – Z.Z.) Ennek globális bevezetését a FAO COFO tárgyalja és az ENSZ közgyűlése elé viszik. Ezt előreláthatólag komoly lobbizás előzi majd meg.

Zétényi Zoltán, fotó: **Pápai Gábor**

OEE ERDÉSZCSILLAG ALAPÍTVÁNY PÁLYÁZATI FELHÍVÁSA

Az erdőgazdálkodásban dolgozók, erdészeti nyugdíjasok és családtagjaik támogatására

A felhívás célja: A rászorulókat támogatása, családsegítés, időskorúak gondozása.

Támogatásra jogosult: Az erdőgazdálkodás területén dolgozók és családtagjaik, az erdészeti nyugdíjasok. Családtagnak minősül a feleség, (özvegy) és a gyermekek (18 éves korig). Feltétel: legalább 5 éves, e területen végzett, igazolt munkaviszony. Az OEE tagság nem feltétel.

Támogatás igényelhető:

- Elhunyt erdészek és erdészeti dolgozók gyermekeinek megsegítése, esélyegyenlőségük megteremtése anyagi helyzetük javítása érdekében.
- Nehéz anyagi körülmények között élő erdészek és családjuk helyzetének javításához.
- Időskorú, nyugdíjas erdészek szociális helyzetének javításához.

A pályázat tartalmi és formai követelményei:

- A pályázatokat augusztus 31-ig (**2 példányban**) kell benyújtani (a szükséges mellékletekkel együtt) az **OEE Erdészcsillag Alapítvány 1021. Budakeszi út 91. címre**.
- A pályázatot beadhatja a jogosult, illetve egyesületi helyi csoport vagy szakosztály, illetve munkahelyi közösség is a kedvezményezett megjelölésével, amennyiben a rászorultság körülményeit és a szükséges adatokat ismeri (adatlap).
- A beadott pályázathoz mellékelni kell: a kitöltött „Adatlap”-ot (1.sz. melléklet), az Országos Erdészeti Egyesület Helyi Csoport titkárnak véleményével.
- Az Adatlap információin kívül, röviden indokolni kell a rászorultság körülményeit.

A pályázat elbírálásának rendje és az elbírálás főbb szempontjai:

- A pályázat évente egy alkalommal kerül kiírásra.
- A pályázatokat az Alapítvány kuratóriuma szeptember 30-ig elbírálja és döntéséről értesíti a pályázókat, valamint az OEE illetékes helyi csoportját.

A kuratórium a pályázatok elbírálása során az alábbi szempontokat vizsgálja:

- A közös háztartásban élők egy főre eső havi jövedelme és a mindenkori minimálbér viszonya,
- a kérelmező egészségi állapota, betegállományának hossza, kórházi kezelése, esetleges balesete, leszálalékolása, esetleg haláleset stb.
- a család összjövedelmét, illetve kiadásait befolyásoló lényeges változások,
- eltartottak, gyermekek száma,
- árvaság,
- az igény gyakorisága,
- helyi csoport véleménye.

A segély alsó és felső határértékét a rendelkezésre álló szabályozás és keretek ismeretében a kuratórium határozza meg, melyet az indokok súlyossága és az igénylők száma befolyásol.

/: Gémesi József /
a kuratórium elnöke